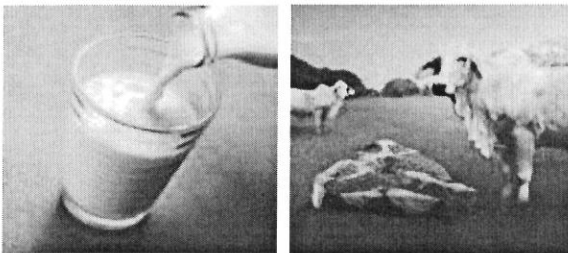
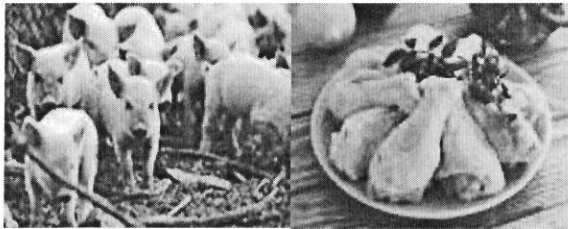

2014/2557

เศรษฐกิจการปศุสัตว์ประเทศไทยและ

แนวทางบริหารจัดการสินค้าปศุสัตว์

กรมปศุสัตว์
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

7/7/2014

สรุปผู้บริหาร

เศรษฐกิจการปศุสัตว์ประเทศไทยและแนวทางการบริหารจัดการสินค้าปศุสัตว์

1. สภาพสังคมและเศรษฐกิจของไทย

1.1 ประชากรไทย ปี 2557 คาดว่าจะเพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 65.05 ล้านคน ประมาณการจากอัตราการเติบโตประชากรร้อยละ 0.4 ต่อปี จากฐานประชากรประเทศไทยของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย รายงานจำนวนประชากร ปี 2556 ทั้งหมด 64.79 ล้านคน (ชายร้อยละ 49 หญิงร้อยละ 51)

1.2 อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของไทย ปี 2557 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คาดการณ์ว่าจะมีอัตราการขยายตัวอยู่ในเกณฑ์ต่ำร้อยละ 1.5-2.5 ปรับตัวลงจากเดิมที่ได้ประมาณการไว้ร้อยละ 3.0-4.0 เนื่องจากการหดตัวของเศรษฐกิจไทยในไตรมาสแรก อัตราเงินเฟ้อทั่วไปร้อยละ 1.9-2.9

1.3 รายได้เฉลี่ยคนไทย ปี 2557 เป็นเงิน 181,077 บาท/คน/ปี หรือ 15,090 บาทต่อเดือน ทั้งนี้ ธนาคารโลกได้จัดให้ไทยอยู่ในกลุ่มประเทศที่มีรายได้เฉลี่ยต่อหัวปานกลางค่อนข้างสูง (Upper-middle income countries) เป็นเวลา 3 ปีติดกัน ตั้งแต่ปี 2554-2556 ทำให้ประเทศไทยจะต้องถูกตัดสิทธิพิเศษ GSP ในปี 2557 จำนวน 723 รายการ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้ส่งออกต้องแบกรับต้นทุนที่สูงขึ้น สินค้าสำคัญที่ได้สิทธิ GSP และได้รับผลกระทบโดยตรง ได้แก่ กุ้งสดแช่แข็ง ทุ่นากระป๋อง ส่วนสินค้าปศุสัตว์ไม่อยู่ในรายการดังกล่าว

1.4 การบริโภคภาคครัวเรือน ของคนไทย ปี 2557 ขยายตัวร้อยละ 0.8 เนื่องจากประชาชนระมัดระวังการใช้จ่ายมากขึ้น

1.5 อัตราดอกเบี้ย นโยบายของไทยปรับตัวลดลง โดยคณะกรรมการนโยบายการเงิน (กนง.) มีมติให้ปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายลงจากร้อยละ 2.25 ต่อปี เหลือร้อยละ 2.00 ต่อปีในไตรมาสแรก ปี 2557 เนื่องจากประเมินว่าเศรษฐกิจไทยมีความเสี่ยงสูงขึ้น อัตราดอกเบี้ยเงินฝากและอัตราดอกเบี้ยเงินกู้เฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ และสถาบันการเงินเฉพาะกิจในไตรมาสแรกของปี 2557 ปรับตัวลดลงตามการลดลงของอัตราดอกเบี้ยนโยบาย สิ้นไตรมาสแรก อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 12 เดือนเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ขนาดกลาง ปรับตัวลดลงจากร้อยละ 2.60 ต่อปี เหลือ 2.49 ต่อปี ล่าสุดในเดือนเมษายน 2557 ธนาคารพาณิชย์ปรับลดอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำลงอีกเล็กน้อย ในขณะที่อัตราดอกเบี้ย MLR เฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ขนาดกลางปรับตัวลดลงจากร้อยละ 7.25 ในไตรมาสที่แล้วเหลือร้อยละ 7.17 ต่อปี ตามลำดับ

1.6 การผลิตภาพรวมสาขาเกษตรกรรม ปี 2557 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คาดการณ์ขยายตัวร้อยละ 0.8 ชะลอตัวลงจากร้อยละ 2.1 ของไตรมาสที่แล้ว เนื่องจากการลดลงของผลผลิตข้าวนาปรัง มันสำปะหลัง ปาล์มน้ำมัน และราคาสินค้าเกษตร อย่างไรก็ตาม ผลผลิตยางพารา ไม้ผล และปศุสัตว์ขยายตัวตามความต้องการบริโภค การเพิ่มขึ้นของผลผลิตและราคาสินค้าเกษตรที่สำคัญ ส่งผลให้รายได้เกษตรกรขยายตัวร้อยละ 2.8 เมื่อเทียบกับร้อยละ 3.3 ในไตรมาสที่แล้ว

2. เศรษฐกิจของโลก

2.1 อัตราการขยายตัวเศรษฐกิจโลก ปี 2557 ร้อยละ 3.6 ประเทศคู่ค้าที่สำคัญ ประเทศญี่ปุ่นร้อยละ 1.5 สหภาพยุโรปร้อยละ 1.2 ตามลำดับ

2.2 อัตราแลกเปลี่ยน เงินบาทต่อเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกา(ม.ค.-มิ.ย.2557) เฉลี่ย 32.56 บาท/1 เหรียญดอลลาร์สหรัฐอเมริกา เปรียบเทียบค่าเงินบาทช่วงเดียวกันของปีที่แล้วเฉลี่ย 29.35 บาท/1 เหรียญสหรัฐ (ธนาคารแห่งประเทศไทย) ค่าเงินบาทอ่อนตัวร้อยละ 10 เป็นผลดีต่อการส่งออกสินค้าปศุสัตว์ของไทย

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 19 พฤษภาคม 2557

2.3 ราคาน้ำมันดิบ ในตลาดโลกปรับตัวลดลง ไตรมาสแรกของปี 2557 เฉลี่ย 103.76 ดอลลาร์ สหรัฐอเมริกา/บาร์เรล ลดลงร้อยละ 2.1 จากไตรมาสเดียวกันของปีที่แล้ว เนื่องจากผลผลิตน้ำมันดิบของโลกเพิ่มขึ้นและเศรษฐกิจจีนชะลอตัว การใช้น้ำมันลดลงเหลือร้อยละ 11.8 ของอุปสงค์รวมโลก

3. สรุปสถานการณ์เศรษฐกิจและแนวทางการบริหารจัดการสินค้าปศุสัตว์ที่สำคัญ

กรมปศุสัตว์ คาดการณ์ปริมาณผลผลิตและการตลาดสินค้าปศุสัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญ ปี 2557 และแนวทางการบริหารจัดการ จำแนกออกเป็นรายชนิดสินค้า 5 ชนิด ดังนี้

3.1 ไก่เนื้อ

1) การผลิต

การผลิตไก่เนื้อของโลก ปริมาณผลผลิต (Supply) ไก่เนื้อ ปี 2557 ทั้งหมด จำนวน 85.29 ล้านตัน เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.45 เนื่องจากเนื้อโคและเนื้อสุกรปรับตัวสูงขึ้นค่อนข้างมาก ส่งผลให้ความต้องการบริโภคสินค้าเนื้อไก่และผลิตภัณฑ์ของโลกขยายตัวเพิ่มขึ้น

การผลิตไก่เนื้อของไทย ประมาณการผลผลิตไก่เนื้อ ปี 2557 ขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 11 ปริมาณไก่เนื้อจำนวน 1,440 ล้านตัว คิดเป็นเนื้อไก่จำนวน 2.132 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 2.25 ของปริมาณผลผลิตโลก และเป็นประเทศผู้ผลิตเนื้อไก่รายใหญ่อันดับที่ 7 ของโลก

2) การตลาด

ปริมาณการค้าเนื้อไก่ในตลาดโลก ปี 2557 ทั้งหมด 10.74 ล้านตัน ประเทศผู้ส่งออกเนื้อไก่ที่สำคัญและส่งออกมากที่สุดของโลก ได้แก่ ประเทศบราซิล 3.60 ล้านตัน รองลงมาประเทศสหรัฐอเมริกา 3.4 ล้านตัน และประเทศไทย 0.58 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 33.5 , 31.7 และ 5.4 ของปริมาณส่งออกเนื้อไก่ทั้งหมด

การบริโภคภายในประเทศประมาณร้อยละ 70 ส่งออกร้อยละ 30 ของปริมาณผลผลิตทั้งหมด คณะกรรมการบริหารสินค้าไก่เนื้อและผลิตภัณฑ์ คาดการณ์ ปริมาณส่งออกเนื้อไก่ ปี 2557 ขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 17 เป้าหมายส่งออกสินค้าเนื้อไก่และผลิตภัณฑ์ปริมาณรวมทั้งหมด 630,000 ตัน (เนื้อไก่แปรรูป 460,000 ตัน เนื้อไก่สด 170,000 ตัน) มูลค่า 78,000 ล้านบาท เนื่องจากประเทศคู่ค้าที่สำคัญ ได้แก่ ญี่ปุ่น เปิดตลาดเนื้อไก่สดให้ประเทศไทยเมื่อ วันที่ 25 ธันวาคม 2556 คาดว่าการส่งออกเนื้อไก่และผลิตภัณฑ์ของไทยจะสามารถครองส่วนแบ่งการตลาด เป็นอันดับที่ 3 ของโลก และส่งออกคิดเป็นร้อยละ 7 ตลาดเนื้อไก่ที่สำคัญของประเทศไทย ได้แก่ ประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรปร้อยละ 45 ประเทศญี่ปุ่นร้อยละ 40 ประเทศในกลุ่ม AEC ร้อยละ 5 และประเทศอื่นๆร้อยละ 9

3) ราคา

คาดว่าราคาไก่เนื้อมีชีวิตที่เกษตรกรขายได้จะเคลื่อนไหวอยู่ระดับปานกลาง ราคาตลอดทั้งปี เฉลี่ยกิโลกรัมละ 43 บาท

4) ประเด็นปัญหา ปริมาณผลผลิตไก่เนื้อขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 เป้าหมายการผลิตเพื่อตลาดส่งออก ไปกลุ่มประเทศที่มีมาตรฐานความปลอดภัยทางอาหารสูง ทั้งสหภาพยุโรปและญี่ปุ่นตั้งแต่ ปี 2516 การพัฒนาและปรับปรุงระบบการผลิตได้ตามมาตรฐานของประเทศคู่ค้าเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 40 ปี เป็นต้องให้ความสำคัญ การรักษาคุณภาพการผลิตเนื้อไก่ให้เป็นอาหารที่ปลอดภัย (food safety) ตลอดห่วงโซ่การผลิต และกำกับดูแลปริมาณผลผลิตให้เพียงกับความต้องการบริโภคในประเทศและต่างประเทศ เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร (Food security) ดังนี้

4.1) การผลิตต้นน้ำ เกษตรกรเลี้ยงไก่เนื้อจำนวน 40,466 ครัวเรือน ฟาร์มไก่เนื้อที่ส่งออกได้ต้องได้รับการรับรองมาตรฐานฟาร์ม ตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทั้งหมด พันธุ์สัตว์นำเข้าจากต่างประเทศทั้งหมด โดยเฉพาะประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป ปี 2556 นำเข้าลูกไก่เนื้อปู่-ย่าพันธุ์ (Grand Parent Stock : G.P.) เพศเมียจำนวน 483,501 ตัว ลูกไก่เนื้อพ่อแม่พันธุ์ (Parent Stock : P.S.) จำนวน 916,292 ตัว การจัดการฟาร์ม

เป็นเรื่องสำคัญเพื่อให้ลูกไก่เนื้อสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพอากาศร้อนชื้นของประเทศไทย และสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็วในปัจจุบัน ปัจจัยเสี่ยงลูกไก่เนื้อที่มีภูมิคุ้มกันโรคร้ายและอัตราการสูญเสียสูง ทำให้ต้นทุนการผลิตปรับตัวสูงขึ้น จึงต้องดำเนินการ 4 เรื่อง คือ

- (1) การปรับระบบการเลี้ยง การจัดการฟาร์มที่สามารถป้องกันโรคระบาดสัตว์
- (2) การควบคุมคุณภาพวัตถุดิบ และสูตรอาหารสัตว์ให้ได้ตามมาตรฐาน
- (3) การพัฒนาไก่เนื้อสายพันธุ์ไทยเพื่อความมั่นคงทางอาหาร
- (4) เตรียมแหล่งวัตถุดิบอาหารสัตว์ให้ปริมาณมีเพียงพอสอดคล้องกับปริมาณผลผลิต

4.2) การผลิตกลางน้ำ โรงฆ่าสัตว์ปีกในประเทศทั้งหมดจำนวน 356 โรง ต้องมีแผนการพัฒนาและปรับปรุงให้สะอาดถูกหลักสุขาภิบาล และได้รับใบอนุญาต ขจส. ทั้งหมด โรงฆ่าชำแหละไก่เพื่อส่งออกทั้งหมดจำนวน 24 โรงงาน โรงงานแปรรูปเนื้อไก่ทั้งหมด จำนวน 92 โรง ที่ได้เกณฑ์มาตรฐาน GMP และ HACCP ต้องมีแผนกำกับดูแล และตรวจติดตามรักษาคุณภาพการผลิต

4.3) การผลิตปลายน้ำ สร้างความเชื่อมั่นตัวสินค้า และผลิตภัณฑ์อาหารจากเนื้อสัตว์มีความปลอดภัยสำหรับผู้บริโภค ด้วยการพัฒนาระบบการตรวจสอบย้อนกลับ สร้างตราสัญลักษณ์รับรองความปลอดภัยของอาหาร ติดตามสินค้าแสดงการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และระยะเวลาที่เหมาะสมสำหรับการบริโภค

5) แนวทางการบริหารจัดการและมาตรการแก้ไข

แนวทางบริหารจัดการและมาตรการแก้ไขอุปสรรคทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (Non-Tariff Barriers : NTB) และขยายตลาดส่งออก

ลักษณะของอุปสรรคทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (Non-Tariff Barriers : NTB) เพราะทำให้ผู้ส่งออกต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของแต่ละประเทศซึ่งแตกต่างกันออกไปมีผลต่อต้นทุนของสินค้า ทำให้ราคาสินค้าสูงขึ้น และถูกจำกัดปริมาณส่งออก เช่น การกำหนดโควตา(Quota) ส่งออกเนื้อไก่ของประเทศไทยไปตลาดสหภาพยุโรป

5.1) ระยะสั้น

- (1) เจริญเปิดตลาดด้านเทคนิคกับประเทศผู้นำเข้า ด้วยมาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (The Application of Sanitary and Phytosanitary Measures : SPS)
- (2) ส่งเสริมการตลาดในกลุ่มประเทศผู้นำเข้าเดิม และขยายตลาดส่งออกเนื้อไก่สดและแปรรูปในกลุ่มประเทศตะวันออกกลางและรัสเซีย
- (3) ส่งเสริมการสื่อความรู้เรื่องอาหาร (Food education) จากเนื้อไก่เนื้อให้ผู้บริโภคมีความเข้าใจที่ถูกต้อง

5.2) ระยะยาว

- 5.2.1) เร่งรัดดำเนินการมาตรการด้านสุขอนามัยให้มีผลในการปฏิบัติเชิงเจรจาการค้า
 - (1) การรับรองระบบฟาร์ม Compartment ในอุตสาหกรรมสัตว์ปีกไทย
 - (2) การพัฒนาระบบตรวจสอบย้อนกลับ Traceability เพื่อสร้างความเชื่อมั่นความปลอดภัยผู้บริโภค
 - (3) ศึกษาวิจัยเพื่อจัดการด้าน Animal Welfare ให้เหมาะสมสภาพแวดล้อมของประเทศไทย เพื่อส่งเสริมทางการค้าเนื้อไก่ในตลาดโลก
- 5.2.2) พัฒนาบรรจุภัณฑ์เพื่อเก็บรักษาคุณภาพเนื้อสัตว์/อาหารสำเร็จรูป
- 5.2.3) พัฒนาวิจัยเพิ่มความหลากหลายชนิดสินค้า

3.2 ไก่ไข่

1) การผลิต

การผลิตไข่ไก่ของโลก 1.04 ล้านล้านฟอง ประเทศจีน และสหรัฐอเมริกาเป็นผู้ผลิตไข่ไก่รายใหญ่ของโลก คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 35 และ 20 ตามลำดับ

การผลิตไข่ไก่ของประเทศไทย เกษตรกรเลี้ยงไก่ไข่ทั้งหมดจำนวน 56,050 ครัวเรือน พันธุ์สัตว์นำเข้ามาจากต่างประเทศทั้งหมด ผลผลิตไข่ไก่ เกิดจากนำเข้าลูกไก่ไข่พันธุ์ ปี 2556 ผู้ประกอบการนำเข้าลูกไก่ไข่ปุ๋ย-ย่าพันธุ์ (Grand Parent Stock : G.P) จำนวน 4,290 ตัว ลูกไก่ไข่พ่อแม่พันธุ์ (Parent Stock : P.S.) จำนวน 621,052 ตัว ประเมินการผลิตไข่ไก่ ปี 2557 คาดว่าจะมีแม่ไก่ไข่ขึ้นกรงจำนวน 51.26 ล้านตัว ให้ผลผลิตไข่ไก่จำนวน 13,655 ล้านฟอง ขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปีที่แล้วคิดเป็นร้อยละ 1 เป้าหมายการผลิตเพื่อการบริโภคภายในประเทศ สัดส่วนการผลิตไข่ไก่ของไทยมีเพียงร้อยละ 1 เมื่อเปรียบเทียบกับผลผลิตไข่ไก่ของโลก

2) การตลาด

การตลาดไข่ไก่ของโลก ปริมาณส่งออกทั้งหมด 28,950 ล้านฟอง สหรัฐอเมริกาส่งออกมากที่สุดจำนวน 4,188 ล้านฟอง สหภาพยุโรปส่งออก 1,927 ล้านฟอง จีนส่งออก 1,596 ล้านฟอง คิดเป็นร้อยละ 14, 7 และ 5 ตามลำดับ

การตลาดไข่ไก่ของประเทศไทย บริโภคไข่ไก่ในตลาดภายในประเทศร้อยละ 98 ส่งออกร้อยละ 2 คาดการณ์ปริมาณส่งออก ปี 2557 จำนวน 300 ล้านฟอง (ไข่ไก่สดและแปรรูป) ขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 เนื่องจากผู้ประกอบการเลี้ยงไก่ไข่ขยายการลงทุนผลิตไข่ไก่ระดับอุตสาหกรรมประมาณ 2 ล้านตัว และสร้างโรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปไข่ ประเทศคู่ค้าที่สำคัญ ได้แก่ ประเทศฮ่องกง สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 98 และที่เหลือร้อยละ 2 ส่งออกไปประเทศ สาธารณรัฐประชาชนลาว กัมพูชา และเมียนมาร์

3) ราคา

แนวโน้มราคาไข่ไก่คณะที่เกษตรกรขายได้เคลื่อนไหวอยู่ในเกณฑ์ต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับปีที่แล้ว คาดว่าราคาเฉลี่ยทั้งปีฟองละ 2.89 บาท

4) ประเด็นปัญหา

ปริมาณผลผลิตไข่ไก่เพิ่มขึ้น มากกว่าปริมาณความต้องการบริโภค ช่วงไตรมาสที่ 1/2557 โดยเฉพาะไข่ไก่ฟองเล็ก ดึงราคาไข่ไก่ที่เกษตรกรขายได้ปรับตัวลดลงต่ำสุดในเดือนเมษายน เหลือฟองละ 2.78 บาท ตลาดส่งออกไข่ไก่เป็นไปเพื่อรักษาตลาดและระบายผลผลิตส่วนเกิน

5) แนวทางบริหารจัดการ และมาตรการแก้ไข

5.1) ระยะสั้น

(1) เร่งระบายไข่ไก่ฟองเล็กต่ำกว่าตลาดฟองละ 10-20 สตางค์ กรมปศุสัตว์ดำเนินการจัดหาสถานที่ให้เกษตรกรนำไข่ไก่มาจำหน่ายตรงกับผู้บริโภค เป็นระยะเวลา 30 วัน ช่วงเดือนเมษายน 2557 ส่งผลให้ราคาขยับตัวสูงขึ้นในเดือนพฤษภาคม 2557

(2) แจ้งเตือนภัยผู้เลี้ยงไก่พันธุ์เพื่อปรับสมดุลการผลิตลูกไก่ไข่ในระบบ ให้สอดคล้องกับกลไกของตลาด โดยฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการนโยบายพัฒนาไก่ไข่และผลิตภัณฑ์ (กรมปศุสัตว์) แจ้งปริมาณการนำเข้าลูกไก่ไข่รายบริษัทให้ผู้เลี้ยงไก่ไข่พันธุ์เป็นประจำทุกสิ้นเดือน

(3) ประชุมร่วมกับผู้ประกอบการ สหกรณ์/สมาคมผู้เลี้ยงไก่ไข่ และผู้แทนผู้ค้า ในคณะกรรมการที่ปรึกษาของคณะกรรมการนโยบายพัฒนาไก่ไข่และผลิตภัณฑ์ ร่วมวิเคราะห์ปริมาณผลผลิตและปริมาณการบริโภคและส่งออกไข่ไก่ เพื่อการปรับตัวตามกลไกตลาด

5.2) ระยะยาว

(1) ขยายตลาดส่งออกไข่ไก่สด และไข่ไก่แปรรูป เป้าหมาย สิงคโปร์

(2) Supply ไข่ไก่ส่วนเกินให้โรงงานแปรรูป โดยการประสานงานผ่านสมาคมผู้เลี้ยงไก่ไข่

(3) ผู้ประกอบการผลิตลูกไก่ไข่พันธุ์ ส่งออกลูกไก่ไข่พันธุ์ เพื่อปรับความสมดุลไข่ไก่ในประเทศ

(4) ตั้งคณะกรรมการรณรงค์บริโภคไข่ไก่ เพื่อรณรงค์บริโภคไข่ไก่อย่างต่อเนื่อง โดยความร่วมมือ

ระหว่างผู้เลี้ยงไก่ไข่ ผู้ค้าไข่ไก่ และหน่วยงานราชการ ในรูปของคณะกรรมการด้านต่างๆ ซึ่งได้เสนอแผนงานโครงการผ่านคณะกรรมการกลั่นกรองเรียบร้อยแล้ว เพื่อเตรียมเสนอคณะกรรมการนโยบายพัฒนาไก่ไข่และผลิตภัณฑ์พิจารณาให้ความเห็นชอบดำเนินการต่อไป

3.3 สุกร

1) การผลิต

การผลิตสุกรของโลก ปี 2557 ทั้งหมดจำนวน 1,272 ล้านตัว คิดเป็นเนื้อสุกร 110 ล้านตัน ผลผลิตเพิ่มขึ้นจากปีที่แล้วเพียงร้อยละ 1.14 เนื่องจากประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นผู้ส่งออกสุกรรายใหญ่ของโลกผลผลิตสุกรได้รับความเสียหายจากปัญหาโรค PED ระบาด ในทวีปอเมริกาเหนือ ทำให้ลูกสุกรเสียหาย 8.7 ล้านตัว และผลผลิตสุกรลดลงร้อยละ 2.75 รวมถึงเม็กซิโกและแคนาดา ทวีปเอเชีย(เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น ไต้หวัน)และทวีปแอฟริกาใต้ เกิดปัญหาโรค PED ในการผลิตสุกรเช่นเดียวกัน ส่งผลให้ราคาสุกรของสหรัฐอเมริกาในประเทศและส่งออกปรับตัวสูงขึ้น

ประเทศผู้ผลิตสุกรรายใหญ่ของโลก ได้แก่ ประเทศจีน จำนวน 56 ล้านตัน รองมาเป็นสหภาพยุโรป จำนวน 20 ล้านตัน และสหรัฐอเมริกา จำนวน 10 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 50, 20 และ 9 ของผลผลิตเนื้อสุกรโลกตามลำดับ

การผลิตสุกรของประเทศไทย เกษตรกรเลี้ยงสุกรขุน 79,843 ราย แม่สุกรพันธุ์ทั้งหมดจำนวน 922,603 ตัวผลิตสุกรขุน ปี 2557 จำนวน 15.89 ล้านตัว ะลดตัวลงจากปีที่แล้วร้อยละ 1.9 ปริมาณการผลิตสุกรของไทยคิดเป็นร้อยละ 1 ของผลผลิตโลก

2) การตลาด

การค้าเนื้อสุกรของโลก ปี 2557 ปริมาณทั้งหมด 6.68 ล้านตัน ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นผู้ส่งออกเนื้อสุกรรายใหญ่ของโลก จำนวน 2.2 ล้านตัน สหภาพยุโรป 2 ล้านตัน และแคนาดา 1.3 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 33, 30 และ 19 ของการส่งออกเนื้อสุกรโลก ประเทศญี่ปุ่นมีความต้องการนำเข้าเนื้อสุกรของโลก จำนวน 6.6 ล้านตัน ประเทศญี่ปุ่นนำเข้ามากที่สุดจำนวน 1.23 ล้านตัน จีนผลิตไม่เพียงพอกับความต้องการบริโภคต้องนำเข้าเนื้อสุกรเพิ่มเติม จำนวน 0.8 ล้านตัน สัดส่วนการนำเข้าคิดเป็นร้อยละ 19 และ 12 ของการนำเข้าเนื้อสุกรโลกตามลำดับ

การบริโภคเนื้อสุกรตลาดภายในประเทศร้อยละ 97 ส่งออกร้อยละ 3 เป็นการส่งออกสุกรมีชีวิตร้อยละ 2 โดยส่งออกไปประเทศลาวร้อยละ 60 กรัมพูซาร้อยละ 30 และประเทศเมียนมาร์ร้อยละ 10 เนื้อสุกรชำแหละและแปรรูปส่งออกเพียงร้อยละ 1 โดยเนื้อสุกรชำแหละส่งไปประเทศฮ่องกง และเนื้อสุกรแปรรูปส่งไปประเทศญี่ปุ่น

คาดการณ์ปริมาณส่งออกสุกรมีชีวิตและผลิตภัณฑ์ใกล้เคียงกับปีที่แล้ว เนื่องจากผลผลิตในประเทศลดลง

3) ราคา

สุกรมีชีวิตที่เกษตรกรขายได้เคลื่อนไหวอยู่ในเกณฑ์ดีและราคาค่อนข้างสูงตลอดทั้งปี ประมาณการราคาสุกรมีชีวิตที่เกษตรกรขายได้ทั้งปีเฉลี่ยกิโลกรัมละ 78 บาท เนื่องจากผลผลิตลดลง ขณะที่ความต้องการบริโภคทั้งตลาดภายในประเทศและต่างประเทศขยายตัวเพิ่มขึ้น

4) ประเด็นปัญหา

ปริมาณผลผลิตสุกรลดลง เนื่องจากปัญหาโรคในระบบทางเดินหายใจและระบบทางเดินอาหาร ลูกสุกรในบางพื้นที่ได้รับความเสียหาย ปริมาณลูกสุกรลดลงและมีราคาแพง ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตและราคาสุกรมีชีวิตที่เกษตรกรขายได้ปรับตัวสูงขึ้น และทรงตัวในระดับสูง

5) แนวทางบริหารจัดการ และมาตรการแก้ไข

5.1) ระยะสั้น

(1) คณะกรรมการนโยบายพัฒนาสุกรและผลิตภัณฑ์ มีมติที่ประชุม ครั้งที่ 1/2557 เมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2557 ให้ตรึงราคาสุกรมีชีวิตหน้าฟาร์มเฉลี่ยกิโลกรัมละ 77-78 บาท และเนื้อสุกรชำแหละ(ส่วนไหล่-สะโพก) ที่กิโลกรัมละ 150-155 บาท จนถึงสิ้นเดือนเมษายน 2557เป็นระยะเวลา 1 เดือน

(2) กรมปศุสัตว์ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประเมินสถานการณ์ และการป้องกันโรคในสุกร

(3) คณะอนุกรรมการต้นทุนการผลิตสุกรปรับข้อมูลความสูญเสียของผลผลิตสุกรให้สอดคล้องกับปัจจุบัน เพื่อให้ราคาสะท้อนต้นทุนการผลิต

(4) ใช้กลไกตลาดบริหารความสมดุลการผลิตและราคาเป็นไปตามภาวะต้นทุนการผลิต

5.2) ระยะยาว

(1) จัดระบบการเลี้ยงสุกรเพื่อป้องกันโรคในสุกร และลดเปอร์เซ็นต์สูญเสียในลูกสุกร

(2) กรมปศุสัตว์ประสานสถาบันการศึกษา เพื่อวิจัยวัคซีน PED ที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย

(3) ขยายผลงานวิจัยใช้ Silage แทนอาหารชั้น 10% เพื่อลดต้นทุนการผลิต

(4) ขยายพื้นที่จัดทำพื้นที่ปลอดโรค FMD

(5) ประกาศนโยบายฟาร์มสุกรเพื่อการค้าต้องได้มาตรฐานฟาร์มทั้งหมด

(6) จัดระเบียบโรงฆ่าและการส่งซากสุกรชำแหละ

3.4 โคเนื้อ

1) การผลิต

การผลิตโคเนื้อของโลก ปี 2557 ทั้งหมดจำนวน 287.12 ล้านตัว ลดลงจากปีที่แล้วเล็กน้อยคิดเป็นร้อยละ 0.56 ประเทศอินเดียผลิตโคเนื้อมากที่สุดในโลกจำนวน 66 ล้านตัว บราซิลจำนวน 49.60 ล้านตัว และสหรัฐอเมริกาจำนวน 33.90 ล้านตัว คิดเป็นร้อยละ 23,17 และ 12 ของผลผลิตโลกตามลำดับ

ปริมาณผลผลิตเนื้อโคของโลก ปี 2557 ทั้งหมดจำนวน 59.69 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปีที่แล้วร้อยละ 10.70 สหรัฐอเมริกาผลิตได้มากที่สุด 11.08 ล้านตัน รองลงมาเป็นประเทศบราซิลผลิตเนื้อโค 9.72 ล้านตัน และสหภาพยุโรปจำนวน 7.41 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 19, 16 และ 12 ของผลผลิตโลกตามลำดับ

การผลิตโคเนื้อของไทย เกษตรกรเลี้ยงโคเนื้อในประเทศทั้งหมด 768,834 ราย โคเนื้อ ณ วันสำรวจ ปี พ.ศ. 2556 ทั้งหมดจำนวน 4,530,915 ตัว โคเพศเมียทั้งหมดจำนวน 3.08 ล้านตัว แบ่งเป็น

โคเพศเมียพื้นเมือง เป็นโคแรกเกิด-สาว จำนวน 1,214,862 ตัว โคตั้งท้องแรกขึ้นไป 785,836 ตัว

โคเพศเมียพันธุ์-ลูกผสม เป็นโคแรกเกิด-สาว จำนวน 567,680 ตัว ตั้งท้องแรกขึ้นไป 516,078 ตัว

ประมาณการผลิตโคเนื้อจากแม่พันธุ์โคเนื้อ ปี 2555 จำนวน 4.45 ล้านตัว ปี 2557 ผลผลิตโคเนื้อ ทั้งหมด 1.03 ล้านตัว ลดลงจากปีที่แล้วร้อยละ 2 ประเทศไทยผลิตโคเนื้อคิดเป็นร้อยละ 0.4 เมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณผลผลิตโคเนื้อของโลก

2) การตลาด

การค้าโคเนื้อมีชีวิตของโลก ปี 2557 จำนวน 4.6 ล้านตัว ประเทศเม็กซิโกส่งออกมากที่สุด 1 ล้านตัว รองลงมาเป็นแคนาดา และออสเตรเลีย ส่งออกเท่ากัน ปีละ 0.9 ล้านตัว สัดส่วนการส่งออกคิดเป็นร้อยละ 23 และ 20 ของตลาดโลกตามลำดับ

การค้าเนื้อโคของโลก ปี 2557 จำนวน 9.5 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปีที่แล้วร้อยละ 3.8 เนื่องจากความต้องการบริโภคเนื้อโคของโลกขยายตัวเพิ่มขึ้นในหลายประเทศ เช่น จีน ซาอุดีอาระเบีย และสหภาพยุโรป สำหรับประเทศผู้ส่งออกเนื้อที่สำคัญของโลก ได้แก่ บราซิลส่งออกมากที่สุด 2 ล้านตัน อินเดีย 1.9 ล้านตัน และออสเตรเลีย 1.6 ล้านตัน มีส่วนแบ่งตลาดคิดเป็นร้อยละ 21, 18 และ 16 ของตลาดโลกตามลำดับ

การค้าโคเนื้อของไทย มีทั้งนำเข้าโคเนื้อมีชีวิตเพื่อส่งออก และเนื้อโคชำแหละเพื่อบริโภคและใช้เป็นวัตถุดิบแปรรูปส่งออก

ปี 2557 ปริมาณบริโภคเนื้อโคร้อยละ 99 ส่งออกร้อยละ 1 ของผลผลิต

3) ราคา

โคเนื้อที่เกษตรกรขายได้ราคาปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง คาดการณ์ทั้งเฉลี่ยปีกิโลกรัมละ 93.33 บาท

4) ประเด็นปัญหา

ปริมาณโคเนื้อและแม่พันธุ์ต้นสายการผลิตลดลงอย่างรวดเร็ว ทำให้ผลผลิตโคเนื้อและราคาโคเนื้อมีชีวิต-เนื้อโคชำแหละปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

5) แนวทางบริหารจัดการและมาตรการแก้ไข

5.1) ระยะสั้น

- 1) เร่งผลิตโคเนื้อโดยใช้โคนมเพศผู้/ธคก./จังหวัด/กระจายโคพันธุ์ดี/
- 2) จัดการสัตว์ชายแดน/ห้ามส่งออกโคเพศเมีย
- 3) เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต(ลดต้นทุนใช้อาหาร Silage/เพิ่มพื้นที่ปลูกหญ้า/เลี้ยงโคยืนคอก)

5.2) ระยะยาว

- 1) ปรับเปลี่ยนรูปแบบส่งออกโคมีชีวิตชายแดนเป็นเนื้อโคชำแหละ-แปรรูป
- 2) เพิ่มผลผลิตโคเนื้อ/เพิ่มแม่พันธุ์โค 2.5 ล้านแม่/ภายใน 5 ปี

3.5 โคนม

1) การผลิต

การผลิตน้ำนมดิบของโลก ปี 2557 ในส่วนของผู้ผลิตและส่งออกรายใหญ่ของโลกผลผลิตน้ำนมดิบรวมทั้งหมด 276 ล้านตัน ขยายตัวร้อยละ 1.5

การผลิตน้ำนมดิบของไทยเกษตรกรเลี้ยงโคนม ปี 2556 ทั้งหมด 17,094 ราย โคนมทั้งหมด 512,205 ตัว แบ่งออกเป็นเพศผู้ 11,787 ตัว เพศเมีย 500,418 ตัว (แม่โครีดนม 229,899 ตัว + โคเพศเมียแรกเกิดถึงอายุ 1 ปี 104,063 ตัว + โคเพศเมียอายุ 1 ปีถึงกำลังท้อง 116,802 ตัว + แม่โคแห้งนม 49,654 ตัว)

ประมาณการผลิตน้ำนมดิบ ปี 2557 จำนวนแม่โคเพศเมีย แม่โครีดนม 0.23 ล้านตัว ผลผลิตน้ำนมดิบ 1.093 ล้านตัน MOU 3,102.49 ตัน/วัน เพิ่มจาก 3,082 ตัน/วัน ของปีที่แล้ว 0.66%

(MOU หมายถึง การจัดทำบันทึกข้อตกลงการบริหารจัดการน้ำนมโค มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นหลักฐานและหลักประกันในการซื้อขายน้ำนมโคให้กับผู้ประกอบการ(ผู้ซื้อ) กับศูนย์รับซื้อน้ำนมโค (ผู้ขาย))

2) การตลาด ปริมาณการบริโภคตลาดในประเทศ 99.98% ส่งออก0.02% ตลาดเคลื่อนไหวอยู่ในเกณฑ์ดี เนื่องจากผลิตภัณฑ์นมพร้อมดื่มและผลิตภัณฑ์อื่นๆส่งออกได้เพิ่มขึ้น

3) ราคา น้ำนมดิบที่เกษตรกรขายได้เป็นไปตามเงื่อนไข ของคณะกรรมการโคนมและผลิตภัณฑ์นม

4) ปัญหา

- 4.1) โคนมเพศเมียลดลง/ต้นทุนสูง
- 4.2) ประสิทธิภาพการผลิตน้ำนมต่อแม่ต่อปีค่อนข้างต่ำ
- 4.3) ผลผลิตไม่เพียงพอกับความต้องการใช้ในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง

5) แนวทางบริหารจัดการ และมาตรการแก้ไข

5.1) ระยะสั้น

- (1) ลดต้นทุนการผลิต/ใช้อาหารผสมสำเร็จ
- (2) นำร่องเพิ่มพื้นที่ปลูกหญ้า/ผลิตอาหาร TMR
- (3) ปรับปรุงคุณภาพน้ำนมดิบ/ปรับราคาตามคุณภาพ
- (4) ขยายตลาดส่งออกผลิตภัณฑ์นมภาคเอกชน 30%

5.2) ระยะยาว

- (1) โครงการเพิ่มโคสาวทดแทน
- (2) พัฒนาฟาร์มเข้ามาตรฐาน
- (3) พัฒนาระบบ Logistic

น.ส.บุญยัง สรวงท่าไม้ เศรษฐกรชำนาญการพิเศษ
กลุ่มวิจัยเศรษฐกิจการปศุสัตว์ สำนักส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์
กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์